

MRF 2024.156

Miljø- og Fødevarerklagenævnets afgørelse af 27. maj 2024, j.nr. 23/07549

Stadfæstet tilladelse efter vandløbslovens § 37 til vandløbsrestaurering, da nævnet fandt, at kommunen havde foretaget en vurdering af de afvandingsmæssige interesser i overensstemmelse med det gældende vandløbsregulativ for åen.

Efter forudgående screening efter miljøvurderingslovens § 21 meddelte Aalborg Kommune den 8. maj 2023 tilladelse efter vandløbslovens § 37 til restaurering af Østerå efter vandløbslovens § 37. Projektet omfattede restaurering af åen på en ca. 5 km lang strækning med det formål at forbedre de fysiske forhold, så der sikredes målopfyldelse i vandløbet. Særligt skulle de fysiske forhold for vandløbets insekter og smådyr samt gyde- og opvækstområder for ørreder forbedres. Med projektet skulle der etableres 18 gydebaner, udlægges skjulesten og trærodde, plantes træer samt ske en regulering af strækningens anlæg. Af vandområdeplanerne 2021-2027 fremgik, at strækningen af åen var målsat til god økologisk tilstand og god kemisk tilstand, men at det befandt sig i moderat økologisk tilstand og ukendt kemisk tilstand. Af indsatsbekendtgørelsen fremgik, at der skulle foretages mindre strækningsbaserede restaureringer på strækningen. Af vandløbsregulativet for Østerå fremgik, at vandføringsevnen i den grødefri situation skulle svare til vandføringsevnen i et teoretisk vandløb. Regulativet fastsatte endvidere flere krav til kontrol af vandføringsevnen, herunder at der skulle laves beregninger for en afstrømning på 4 l/s/km², 6 l/s/km² og 19 l/s/km² ved brug af et manningtal på 30. Af kommunens tilladelse efter vandløbsloven fremgik, at de afvandingsmæssige forhold ikke ville blive forringet, og at kommunen til brug for vurderingen havde foretaget vandspejlsberegninger af den projekterede skikkelse og den teoretiske skikkelse. Beregningerne var lavet for en afstrømning på 4 l/s/km² og 19 l/s/km², og der var benyttet et manningtal på 30. Som vilkår 12 for tilladelsen var bl.a. fastsat, at der kunne udjævnes materiale fra brinkreguleringen på to røroverkørsler i et maksimal 20 cm tykt lag. Det fremgik endvidere, at kommunen som en del af afgørelsen havde meddelt en dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3 til projektet. Afgørelsen blev påklaget af en række brederejere til Østerå, som bl.a. anførte, at vandspejlsberegningerne og vurderingen af restaureringens vandingsmæssige konsekvenser ikke var

retvisende, at den nuværende vedligeholdelse af vandløbet ikke kunne fastholdes efter restaureringen, at regulativet skulle revideres, og at kommunen ikke har indhentet skriftlig tilladelse fra ejerne af de to røroverkørsler, hvor der ifølge afgørelsens vilkår 12 kunne lægges et op til 20 cm lag af opgravet materiale. Under sagen indgav kommunen supplerende vandspejlsberegninger for en afstrømning på 6 l/s/km². Miljø- og Fødevarerklagenævnet (formanden) fandt alene anledning til at behandle spørgsmålet om restaureringens afvandingsmæssige konsekvenser og bemærkede, at nævnet ikke kunne tage stilling til klagepunkter om, hvorvidt kommunen havde vedligeholdt åen tilstrækkeligt og iagttaget regler om jordflytning, da der ikke var truffet afgørelse herom. Nævnet bemærkede endvidere, at nævnet ikke havde taget stilling til den del af afgørelsen, som vedrørte dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3, da der ikke var anført klagepunkter herom. I forhold til klagernes indsigelse om, at projektet krævede samtykke fra ejerne af to private røroverkørsler til udnyttelse af vilkår 12, bemærkede nævnet, at dette udelukkende var et civilretligt forhold og ikke kunne prøves af nævnet. Nævnet fandt ikke anledning til at tilsidesætte kommunens vurdering af de afvandingsmæssige interesser og lagde bl.a. vægt på, at regulativets krav til vandføringsevnen var opfyldt, med henvisning til kommunens beregninger. Klagernes betragtninger om, at der ikke var taget højde for grøde, og at manningtallet ikke var retvisende, kunne ikke føre til andet resultat, idet beregninger var foretaget i overensstemmelse med regulativets krav til kontrol af vandføringsevne. Angående revisionen af regulativet anførte nævnet, at den manglende revision ikke medførte, at regulativet ikke længere var gældende. Nævnet bemærkede endvidere, at der ikke var oplysninger i sagen, som gav nævnet anledning til at tilsidesætte kommunens vurdering af, at det fortsat var muligt at foretage regulativmæssig vedligeholdelse på strækningen. På den baggrund stadfæstede klagenævnet kommunens tilladelse til vandløbsrestaureringen.

MRF 2024.156

Kommentar: Afgørelsen er truffet efter screeningsafgørelsen til samme projekt (se **MRF 2024.155 Mfk**) og giver anledning til to selvstændige bemærkninger. Den ene er, at der i nævnets afgørelse savnes bemærkninger om betydningen af vandløbets nuværende tilstand i forhold til vandrammedi- rektivets forbud mod forringelse, medmindre der gives tilladelse efter undtagelsen i vandrammedi- rektivets art. 4, stk. 7, og miljømålsbekendtgørelsens § 4. Den anden bemærkning vedrører nævnets afvisning af indsigelsen om, at projektet kræver samtykke fra to private lodsejere, hvilket nævnet begrundet med, at dette er et civilretligt anliggende. Dette er ikke korrekt. Hvis det offentlige projekt kræver rådighed over privat ejendom, vil projektets gennemførelse kræve ekspropriation, medmindre de pågældende ejere giver samtykke. Der er hjemmel til ekspropriation i vandløbslovens § 71, men dette er ikke et civilretligt anliggende.

Stadfæstelse af tilladelse til restaurering af Østerå i Aalborg Kommune

Sag: 23/07549

Dato: 27. maj 2024

Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse efter vandløbslovens^[1] § 37, jf. § 80, stk. 1.

Miljø- og Fødevareklagenævnet stadfæster Aalborg Kommunes afgørelse af 8. maj 2023 om restaurering af Østerå på strækningen st. 7.850-12.500 m.

Det indbetalte klagegebyr tilbagebetales ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 17, stk. 1, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet^[2] og gebyrbekendtgørelsens § 2, stk. 6.^[3] Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen kan anlægges ved domstolene.

Afgørelsen er truffet af formanden på nævnets vegne, jf. § 8 i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

1. Klagen til Miljø- og Fødevareklagenævnet

Afgørelsen er den 5. juni 2023 påklaget til Miljø- og Fødevareklagenævnet af en række bredejere til Østerå, der er repræsenteret ved konsulent.

Klager har navnlig anført, at

- kommunens vandspejlsberegninger og vurdering af restaureringens afvandingsmæssige konsekvenser ikke er retvisende,

- restaureringen vil medføre problemer med vedligeholdelsen af vandløbet, og
- regulativet for Østerå skal revideres.

Klagepunkterne er nærmere uddybet i afsnit 2.2.

2. Sagens oplysninger

Det offentlige vandløb Østerå er ca. 15.100 m lang og har sit slutpunkt ved Gl. Kærs Mølle ved Øster Allé i Aalborg, hvorfra vandløbet har hydraulisk forbindelse med Limfjorden via et delvist rørlagt forløb.

Den i sagen omhandlede strækning af Østerå er ca. 4.650 m lang og er ifølge Arealinformation på Danmarks Miljøportal[4] udpeget som et beskyttet vandløb efter naturbeskyttelseslovens § 3.

Videre fremgår det af bilag 1 til miljømålsbekendtgørelsen,[5] jf. bekendtgørelsens § 3, nr. 1, at Østerå på den omhandlede strækning o8934_c er målsat til god økologisk tilstand og god kemisk tilstand.

Det fremgår endvidere af indsatsbekendtgørelsens[6] bilag 1, tabel 1, jf. § 3, stk. 1, nr. 1, at der skal foretages mindre strækningbaserede restaureringer i Østerå på strækningen o8934_c.

Østerå er omfattet af "Regulativ for Østerå – Amtsvandløb nr. 118" vedtaget den 31. maj 2000. Det fremgår af regulativets afsnit 3.2, at der er fastlagt krav til vandløbets vandføringsevne i den grødefri situation, og at vandføringsevnen skal svare til vandføringsevnen i et teoretisk vandløb, hvis dimensioner er fastlagt i regulativet. I forhold til kontrol af vandføringsevnen fremgår det af regulativets bilag B, at der gennemgøres en hydraulisk beregning af det opmålte vandløb og det teoretiske vandløb, hvor vandspejlet i de to vandløb sammenlignes. Det fremgår endvidere, at der skal laves en beregning for en lille afstrømning på 4 l/s/km², en årsgennemsnitlig afstrømning på 6 l/s/km² og en stor afstrømning på 19 l/s/km². Ved beregningerne skal der ifølge bilaget bruges et manningstal på 30, og idet der regnes på vandløbets profiler, tages der ikke hensyn til eventuel grødevækst i vandløbet.

2.1 Den påklagede afgørelse

Aalborg Kommune har den 8. maj 2023 i medfør af vandløbslovens § 37 meddelt tilladelse til restaurering af Østerå på strækningen st. 7.850-12.500 m.

Restaureringen består ifølge afgørelsen i etablering af 18 gydebanks, udlægning af skjulesten, udlægning af træerødder, beplantning af træer samt regulering af strækningens anlæg.

Der fremgår flere vilkår af tilladelsen, bl.a. at der kan udjævnes materiale fra brinkreguleringen på to røroverkørsler i et maksimalt 20 cm tykt lag (vilkår 12).

I forhold til restaureringens afvandingsmæssige konsekvenser fremgår det af afgørelsen, at de afvandingsmæssige forhold ikke forringes i forhold til de regulativmæssige. Aalborg Kommune har til vurderingen af dette foretaget vandspejlsberegninger af den projekterede skikkelse og den teoretiske skikkelse, der fremgår af regulativet. Beregningerne er lavet for en afstrømning på 4 l/s/km² og 19 l/s/km², og der er benyttet et manningtal på 30. Ifølge kommunens beregninger er vandspejlet for den projekterede skikkelse i en lavere kote end vandspejlet for den teoretiske skikkelse.

Det fremgår desuden af afgørelsen, at den fremtidige vedligeholdelse af vandløbet forbliver uændret.

I forhold til Østerås miljømæssige målsætning har Aalborg Kommune vurderet, at restaureringen vil medføre en positiv effekt for fisk, smådyr og planter.

Aalborg Kommune har som en del af afgørelsen desuden meddelt dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3 til projektet.

2.2 Klagens indhold

Klager har anført, at restaureringen vil medføre stigninger i vandløbets vandstand. Klager har i denne sammenhæng fremhævet, at vandløbet har et meget lille fald, og at det ifølge klager fremgår af en rapport fra DCE,[Z] at udlægning af grus i et vandløb med ringe fald vil medføre en tilslamning af vandløbsbunden. Dette vil efter klagers opfattelse have en stor negativ påvirkning af afvandingen af bredejernes arealer.

Klager har derudover påpeget, at Aalborg Kommunes vandspejlsberegninger er lavet ud fra forkerte forudsætninger. Ifølge klager er det ikke retvisende at anvende et manningtal på 30, da så højt et manningtal kun bør bruges på større

vandløb uden væsentlig grødevækst. Desuden mener klager, at det er urealistisk at bruge det samme manningstal for scenariet før og efter projektet, idet udlægningen af gydegrus og skjulesten vil føre til et nedsat manningstal.

Desuden har klager vedlagt Aalborg Kommunes vandstandsmålinger i vandløbet omkring st. 12.160 m. Efter klagers opfattelse stemmer de målte vandstandskoter ikke overens med de beregnede vandstande, hvilket underbygger, at kommunens beregninger er forkerte. Klager har bl.a. fremhævet, at den faktiske vandstand om sommeren er 55-80 cm højere end de beregnede vandspejle.

Klager har endvidere bemærket, at der selv om vinteren er en store mængder grøde, hvorfor det er urealistisk af Aalborg Kommune at beregne ud fra et grødefrit profil.

På grund af de nævnte fejl i beregningerne, mener klager, at Aalborg Kommune under høringsprocessen har misinformeret bredejerne om projektets afvandingsmæssige betydning.

Klager mener derudover, at det med restaureringen ikke er muligt at fastholde den nuværende vedligeholdelse af vandløbet. Klager har i denne sammenhæng påpeget, at udlægningen af store sten vil medføre, at vandløbet ikke længere vil være sejlbart, hvorefter det ikke vil være muligt at grødeskære med maskine påmonteret en båd efter "Aalborgmetoden". Den forøgede tilslamning på strækningen vil ifølge klager forstærke dette problem, da tilslamningen fører til øget grødevækst.

Derudover har klager anført, at Østerås vandføringsevne gradvist er blevet forringet, bl.a. fordi Aalborg Kommune har valgt ikke at fjerne ca. 200 m³, som Banedanmark har tabt i vandløbet. Desuden er der ifølge klager problemer med grødeskæringen og optagning af slået grøde, der i stedet samler sig ved broer og andre indsnævring. Klager mener også, at øgede udledninger fra nybyggede områder har påvirket vandløbet.

Klager har derudover påpeget, at regulativet ikke er blevet revideret, selv om det burde være sket allerede i 2010, og selv om bredejerne har anmodet Aalborg Kommune om det flere gange. Ifølge klager har regulativet siden 2000 medført en tydelig reduktion i Østerås vandføringsevne.

Klager er desuden af den opfattelse, at Aalborg Kommune ikke har iagttaget reglerne om jordflytning, som ifølge klager finder anvendelse, da der flyttes jord

mellem forskellige matrikler.

Afslutningsvis har klager påpeget, at Aalborg Kommune ikke har indhentet skriftlig tilladelse fra ejerne af de to røroverkørsler, hvor der ifølge afgørelsens vilkår 12 kan lægges et op til 20 cm lag af opgravet materiale.

2.3 Aalborg Kommunes bemærkninger til klagen

Aalborg Kommune har i bemærkninger af 26. juni 2023 fastholdt, at de afvandingsmæssige forhold ikke forringes i forhold til de regulativmæssige. For at understøtte dette yderligere, har kommunen indsendt supplerende vandspejlsberegninger af den projekterede skikkelse og den teoretiske skikkelse, der fremgår af regulativet. Beregningerne er lavet for en afstrømning på 6 l/s/km², og der er benyttet et manningtal på 30.

I forhold til klagers bemærkninger om Aalborg Kommunes beregninger, har kommunen anført, at det følger af regulativet, at kommunen skal anvende et manningtal på 30 og regne i den grødefri situation.

Aalborg Kommune har derudover bemærket, at kommunens tilsynsførende og den udførende entreprenør har været inddraget under projekteringen af restaureringen. Det er på den baggrund fortsat kommunens vurdering, at den nuværende vedligeholdelse kan fortsætte efter udførelsen af restaureringen.

Afslutningsvis har Aalborg Kommune bemærket, at den faktiske vandstand kan være anderledes, end hvad der fremgår af kommunens beregninger. Der kan ifølge kommunen for eksempel være store mængder regn eller stor grødevækst, der får vandstanden til at stige.

3. Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger og afgørelse

3.1 Miljø- og Fødevareklagenævnets prøvelse

Det fremgår af § 11, stk. 1, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet, at nævnet kan begrænse sin prøvelse af en afgørelse til de forhold, der er klaget over.

Det følger endvidere af § 11, stk. 2, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet, at nævnet kan begrænse sin prøvelse til de væsentligste forhold.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har i denne klagesag fundet anledning til at behandle spørgsmålet om restaureringens afvandingsmæssige konsekvenser.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har ikke taget stilling til sagens øvrige klagepunkter, jf. herved § 11 i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet. Nævnet bemærker, at nævnet ikke kan tage stilling til klagepunkterne om, at Aalborg Kommune ikke har vedligeholdt Østerå tilstrækkeligt, og at kommunen ikke har iagttaget reglerne om jordflytning, allerede fordi der i den i sagen omhandlede tilladelse ikke er truffet afgørelse herom. Nævnet skal endvidere bemærke, at nævnet ikke har taget stilling til den del af afgørelsen, der vedrører dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3, idet der efter nævnets opfattelse ikke er anført klagepunkter herom. Desuden bemærker nævnet, at det er et civilretligt anliggende, om et samtykke fra ejerne af de to private røroverkørsler er påkrævet i forhold til udnyttelsen af afgørelsens vilkår 12 om udjævning af opgravet materiale, og hvorvidt et sådant samtykke foreligger eller ej, hvilket ikke kan prøves af nævnet.

Efter Miljø- og Fødevareklagenævnets vurdering er der ikke med klagen i øvrigt fremkommet forhold, der kan føre til ændringer af Aalborg Kommunes afgørelse.

3.2 Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger

Det fremgår af vandløbslovens § 1, stk. 1, at loven har til formål at sikre, at vandløb kan benyttes til afledning af vand, navnlig overfladevand, spildevand og drænvand. Det fremgår videre af lovens § 1, stk. 2, at fastsættelse og gennemførelse af foranstaltninger efter loven skal ske under hensyntagen til de miljømæssige krav til vandløbskvaliteten, som fastsættes i henhold til anden lovgivning.

Efter vandløbslovens § 37 kan vandløbsmyndigheden for at forbedre de fysiske forhold i og omkring vandløb beslutte, at der gennemføres restaureringsforanstaltninger, herunder genopretning af vandløbs naturlige løb og fjernelse af fysiske spærringer for vandgennemstrømningen.

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder ikke anledning til at tilsidesætte Aalborg Kommunes vurdering af de afvandingsmæssige interesser. Nævnet har herved

lagt vægt på, at det følger af afgørelsen, at regulativets krav til vandføringsevnen fortsat skal overholdes, og at kommunens beregninger viser, at dette er opfyldt ved de tre afstrømninger 4, 6 og 19 l/s/km², som fremgår af regulativets bilag B. Det af klager anførte om, at beregningerne ikke tager højde for grøde, og at det valgte manningtal ikke er retvisende, kan ikke føre til et andet resultat, idet det fremgår af regulativets bilag B, at der ved kontrol af den regulativmæssige vandføringsevne ikke tages hensyn til eventuel grødevækst, og at der ved beregningerne skal anvendes et manningtal på 30. Efter nævnets opfattelse er det ikke relevant at inddrage de af klager fremlagte vandstandsmålinger ved kontrol af den regulativmæssige vandføringsevne. Desuden kan det af klager anførte om, at regulativet burde have været revideret i 2010, ikke føre til et andet resultat, idet den manglende revision af regulativet ikke medfører, at regulativet ikke længere er gældende. Nævnet bemærker desuden, at der ikke er oplysninger i sagen, der giver nævnet anledning til at tilsidesætte kommunens vurdering af, at det fortsat er muligt at foretage regulativmæssig vedligeholdelse, herunder grødeskæring, på strækningen.

3.3 Miljø- og Fødevarerklagenævnets afgørelse

Miljø- og Fødevarerklagenævnet stadfæster Aalborg Kommunes afgørelse af 8. maj 2023 om restaurering af Østerå på strækningen st. 7.850-12.500 m.

[1] Lovbekendtgørelse nr. 1217 af 25. november 2019 om vandløb.

[2] Lov nr. 1715 af 27. december 2016 om Miljø- og Fødevarerklagenævnet.

[3] Bekendtgørelse nr. 132 af 30. januar 2017 om gebyr for indbringelse af klager for Miljø- og Fødevarerklagenævnet mv.

[4] <https://danmarksarealinformation.miljoportal.dk/>

[5] Bekendtgørelse nr. 819 af 15. juni 2023 om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster.

[6] Bekendtgørelse nr. 797 af 13. juni 2023 om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.

[7] Fysisk karakterisering af vandløb og bidrag til konsekvensanalyse af vandløbsvirkemidler, Notat fra DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi, Aarhus Universitet, 30. juni 2017, <https://mst.dk/media/133155/fysisk-karakterisering-af-vandloeb-og-bidrag-til-konsekvensanalyse-af-van.pdf>.

Lovområder:

Vandløbsloven